

Voorwoord

In dit tweede deel van de cursus harmonie komen de nevengraden VI, II en III aan bod (VII in grondligging wordt enkel in de harmonische sequens aangewend), aangevuld met het sextakkoord van II, de dubbeldominant (vanuit II6) en enkele veel voorkomende modulaties: vanuit de grote tertstoonladder een kwint naar rechts en een kwint naar links, alsook naar de betrekkelijke kleine tertstoonladder, en vanuit de kleine tertstoonladder naar de betrekkelijke grote tertstoonladder.

Elk akkoordschema wordt ingeleid door een bondige theoretische uitleg van de beoogde schrijftechniek; enkele vierstemmige voorbeelden (in do groot en/of in la klein) en een aantal aandachtspunten worden hierbij steeds aangehaald. Indien nodig wordt een nieuw akkoordschema voorafgegaan door een bondige inleiding, om nieuwe terminologie of nieuwe akkoorden te situeren (zie inleiding 4 en 5).

Met dit tweede deel van de cursus harmonie, gericht op leerlingen uit het eerste jaar van de derde graad uit het KSO, wordt een didactische uitwerking gepresenteerd, waarbij de leerlingen gaandeweg vertrouwd geraken met een aantal belangrijke schrijftechnieken uit de tonaal-functionele harmonie. Nieuwe leerlingen die instappen in de derde graad van het KSO starten nog met het eerste deel van de cursus, waarbij de 'uitbreidingen' uit het eerste, het tweede en het derde deel als facultatieve leerstof mag beschouwd worden.

Voor de toepassingen (A) is het aangewezen dat de chronologische volgorde van de akkoordschema's gerespecteerd wordt.

In dit deel komt twee maal een 'Intermezzo' (B) aan bod, voorzien van een aantal toepassingen, waarbij een andere uitwerking dan de 'klassieke' vierstemmige homofone koraalstijl aangewend kan worden. Als mogelijke uitwerking wordt het 'drie-notenbalkensysteem' gesuggereerd, waarbij een melodie voorzien wordt van een passende (piano)begeleiding. Elk 'intermezzo' kan, weliswaar in chronologische volgorde, op eender welk moment in de loop van het jaar of zelfs meerdere keren per jaar aan bod komen, waarbij de leerlingen gebruik kunnen maken van de tot dan toe geziene akkoordschema's voor de uitwerking van een melodie en de bijpassende begeleiding. Voor een onmiddellijke auditieve feedback is het aangewezen dat deze toepassingen bij voorkeur gerealiseerd worden aan een PC, met een (gebruiksvriendelijk) muzieknotatieprogramma.

Elk akkoordschema wordt ook geïllustreerd met een aantal literatuurvoorbeelden (C) die klassikaal en/of individueel geanalyseerd kunnen worden. Het is ook een uitdaging voor de leerlingen om zelf op zoek te gaan naar passende voorbeelden uit de muziekliteratuur waarmee ze zelf in de instrumentles, het samenspel, het koor, de orkestklas, ... in contact komen. Een andere manier om elk akkoordschema toe te lichten zijn de voorbeelden met akkoordletters (D). Aan het einde van dit eerste deel is een alfabetische lijst opgenomen van alle voorbeelden uit C en D die in dit eerste deel aan bod komen. Doorheen deze voorbeelden wordt voortdurend de link gelegd tussen heden en verleden.

Uiteraard kunnen de aangehaalde voorbeelden in deze cursus nog verder aangevuld worden: het zou in dat kader wenselijk zijn om in de toekomst een bijlage toe te voegen aan elk deel waarin die nieuwe voorbeelden worden opgenomen.

Suggesties voor deze voorbeelden en/of opmerkingen allerhande zijn van harte welkom en zullen steeds met de nodige aandacht worden bekeken.

Inhoud:		p 4
Inleiding 4:	Hoofd- en nevengraden	p 7
Schema 7:	I – VI – IV – II – V	p 9
	Toepassingen (A)	p 10
	Analysevoorbeelden (C)	p 11
	Akkoordletters (D)	p 16
Schema 8a:	IV – II₆ – V – I	p 19
Schema 8b:	I – II₆ – V	p 19
Schema 8c:	II₆ – II₅ – I₄ – V	p 20
	Toepassingen (A)	p 21
	Analysevoorbeelden (C)	p 22
	Akkoordletters (D)	p 25
Modulatie 1a:	Modulatie $\boxed{C} \rightarrow \boxed{G}$	p 27
Modulatie 1b:	Modulatie $\boxed{C} \rightarrow \boxed{F}$	p 28
	Toepassingen (A)	p 29
	Analysevoorbeelden (C)	p 30
	Akkoordletters (D)	p 33
Schema 9:	V – V₇₊ – VI₃ – IV / II₆	p 35
	Toepassingen (A)	p 36
	Analysevoorbeelden (C)	p 37
	Akkoordletters (D)	p 40
Intermezzo 2:	Begeleidingsfiguren	p 43
	Toepassingen (B)	p 45
Inleiding 5:	Cadensen	p 47
	Analysevoorbeelden (C).....	p 48
Uitbreiding 2a:	I – III – IV	p 51
Uitbreiding 2b:	V – III – VI	p 52
	Toepassingen (A).....	p 53
	Analysevoorbeelden (C).....	p 54
	Akkoordletters (D).....	p 56
Modulatie 2a:	$\boxed{C} \rightarrow \boxed{a}$	p 59
Modulatie 2b:	$\boxed{a} \rightarrow \boxed{C}$	p 60
	Toepassingen (A).....	p 61
	Analysevoorbeelden (C).....	p 62
	Akkoordletters (D).....	p 64

Uitbreiding 3:	II6 – D – V	p 65
	Toepassingen (A).....	p 66
	Analysevoorbeelden (C).....	p 67
	Akkoordletters (D).....	p 71
Intermezzo 3:	Vraag – Antwoord	p 73
	Toepassingen (B).....	p 74
	Alfabetische lijst analysevoorbeelden (C)	p 76
	Alfabetische lijst akkoordletters (D)	p 77